

בש"פ 1094/14 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1094/14

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום
19.1.14 במ"ת 55734-10-13 שניתנה על ידי כבוד
השופט יחיאל ליפשיץ

תאריך הישיבה: י"ח באדר א' התשע"ד (18.2.2014)

בשם העורר: עו"ד אביב חוזה

בשם המשיבה: עו"ד סיון רוסו

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה מיום 19.1.2014 (השופט י' ליפשיץ), במ"ת 55734-10-13, בה הוחלט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו.

כתב האישום

2. נגד העורר ונאשמים אחרים הוגש כתב אישום לבית המשפט המחוזי בחיפה (ת"פ 55669-10-13), ביום 27.10.2013. לפי עובדות כתב האישום, בסמוך ליום 13.8.2013 העורר, הנאשמים האחרים ומעורבים נוספים, קשרו קשר לפרק ולגנוב חלקים מכלי ציוד מכני הנדסי (להלן: באגרים) המצויים באתר בניה בין קריית אתא לשפרעם (להלן: אתר הבנייה), שעל שמירתם היה מופקדים שומרים ביניהם גם פארס חוג'יראת (להלן: המנוח). הם ניסו להגיע אל אתר הבניה פעמיים (ביום 14.8.2013 בשעות הלילה הקטנות וכן בשעות הערב של אותו היום). בפעם הראשונה, חזרו על עקבותיהם מפני שחששו מהשומרים. בפעם השנייה, הצליחו להגיע למקום חניית הבאגרים, פירקו חלקים מהם, ששוויים רב, גנבו אותם והטמינו אותם במטע זיתים סמוך. לאחר הטמנת החלקים, קשרו חלק מהאחרים קשר נוסף (להלן: הקשר השני) לירות בשומרים. העורר סירב לקחת חלק בקשר השני, ועזב את המקום באמצעות הסעה שארגנו לו האחרים. בעקבות מעשים אלה הואשם העורר בעבירת קשירת קשר לעשות פשע או עוון, לפי סעיף 499(א)(1)(2) + (ב) + סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ועבירת גניבה מרכב ופירוק מרכב, לפי סעיף 413ד(א) + (ב) + סעיף 29 לחוק העונשין. במקביל לכתב אישום זה, הוגש כתב אישום נוסף נגד הנאשמים האחרים בעקבות מעשיהם בקשר השני (תפ"ח 55638-10-13).

הליכי המעצר

3. עם הגשת כתב האישום, הגישה המשיבה בקשה למעצר העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו. ביום 26.11.2013 התקיים דיון בבקשה בבית המשפט המחוזי. העורר הסכים שקיימת תשתית ראיתית לכאורה לעבירת הגניבה, אך לא לעבירת קשירת הקשר. עוד טען, כי גם אם מתקיימת עילת מעצר בעניינו היא מתקיימת בדוחק בלבד. נוכח מהות העבירה והיעדר הרשעות בעבירות רכוש ביקש כי בית המשפט יורה על עריכת תסקיר שירות המבחן בעניינו. ביום זה, הורה בית המשפט בהחלטתו על המשך מעצרו של העורר וכן על עריכת תסקיר בעניינו, אך הבהיר שאין בהחלטה זו כדי ללמד על סיכויי שחרורו. לאחר קבלת תסקיר המבחן, התקיים ביום 26.12.2013 דיון נוסף בבקשה. העורר טען כי לא מתקיימת עילת מעצר בעניינו, וביקש לשחררו לחלופת מעצר, וזאת למרות שבתסקיר המבחן לא הייתה המלצה לשחררו. לטענתו, העבירות הן עבירות רכוש, לא בין החמורות, ולשאלת המסוכנות ציין כי היה במעגל המרוחק יותר בביצוע עבירה, ולא פירק או החביא את החלקים של הבאגרים. לעניין תסקיר המבחן, טען כי שירות המבחן לא בחן חלופות אחרות אותן הציע, וכן כי הוא הסתמך בתסקיר על אי שיתוף פעולה מצדו בעבר, ובכל מקרה מדובר בתסקיר "אפור" אשר מותיר שיקול דעת רחב לבית המשפט. עוד טען, כי נגד מעורבים אחרים בפרשה, שחלקם חמור יותר, כלל לא הוגש כתב אישום, ויש בכך אפליה ואכיפה בדרנית. המשיבה טענה מנגד כי יש להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים, כיוון שמדובר בעבירת רכוש בהיקף ניכר, אשר קדמה לה הכנה. עוד טענה, כי התסקיר קובע שהחלופה שהוצעה אינה מתאימה, וזאת מאחר שלא ניתן לתת בעורר אמון, וכן כי לעורר עבר פלילי. המשיבה גם דחתה את טענת האפליה והאכיפה הדרנית וטענה לשוני רלוונטי בין המעורבים האחרים לבין העורר.

4. ביום 19.1.2014 ניתנה החלטתו של בית המשפט המחוזי בבקשה. בהחלטה זו סקר בית המשפט המחוזי את חלקו של העורר במסכת האירועים וכן את טענות הצדדים. בית המשפט המחוזי עמד על עברו הפלילי של העורר, אשר כולל שלוש תקופות מאסר בפועל, כולן בגין עבירות אלימות, שחלקן בוצעו כלפי שוטרים. בית המשפט קבע שאמנם העורר הואשם "רק בעבירות רכוש", אך אלה בוצעו תוך תכנון והתארגנות של משתתפים רבים, אשר להם אינטרס רכושני שאינו צר, אלא ברקעו "מריבות שליטה רחבות יותר" ועל כן מתקיימות עילות מעצר ובראשן מסוכנות כללית, אך בעוצמה נמוכה יותר מזו של הנאשמים האחרים. עוד ציין בית המשפט את הקביעות החד משמעיות של תסקיר המבחן, לפיהן לא ניתן לתת בו אמון, מאחר ועברו משופע בעבירות אלימות, ביניהן גם הפרת תנאי מעצר בית. עוד ציין בית המשפט כי עולה חשש לנוכח עברו הפלילי של העורר, באשר לתגובתו להגעת סיירי חברת האיזוק

האלקטרוני או שוטרים למטרת פיקוח עליו, במעצר הבית. את החלטתו של העורר שלא לקחת חלק במעשי אלימות, בית המשפט קבע שיש לזקוף לזכותו לעניין ההרשעה והעונש, ולא לעניין המעצר. נוכח תסקיר שירות המבחן, החליט בית המשפט גם לא להורות לשירות המבחן לבחון חלופה נוספת אותה הציע העורר. לפיכך, החליט בית המשפט להאריך את מעצרו של העורר עד תום ההליכים. עם זאת, ציין בית המשפט כי לאור חלקו הפחות והלא שנוי במחלוקת בעבירות, יוכל להגיש בקשה לעיון חוזר תוך ארבעה חודשים, במידה שיתמשכו הליכי המשפט.

הערר

5. בערר שהגיש, טען העוררראשית, כי לא בכל עבירת רכוש שבוצעה על ידי מספר משתתפים ניתן לקבוע כי מתקיימת עילת מעצר. עוד טען, כי מחומר החקירה לא עולה תכנון מוקדם, וההגעה הקודמת של הנאשמים (ובכללם העורר) לשטח נועדה לשם ביצוע הגניבה, ולא לשם תכנון. העורר מוסיף כי אין שום חומר חקירה שמראה על אינטרס רחב שלו בגניבה, או בכך שהגניבה קשורה במאבקים שהם מעבר לעבירה עצמה, ולכן לא היה מקום לקביעה זו של בית המשפט המחוזי. שנית, לעניין עברו הפלילי, טען העורר כי לא הורשע בעבירות רכוש, אלא בעבירות אלימות. עוד טוען שלא היה מקום ללמוד מרישום פלילי בן מספר שנים, להתנהגותו בימים אלה. לעניין זה ציין העורר כי לא ברור מה עשוי להשתנות בהתנהגותו בעוד ארבעה חודשים, שיגרום לשינוי בהחלטת בית המשפט. שלישית, טען העורר כי המשיבה בחרה שלא להגיש כתבי אישום נגד מעורבים אחרים בפרשה, שכפי שעולה מחומר החקירה ואף מהחלטות בית המשפט, חלקם גדול מזה שלו. טענתו היא שאם המשיבה לא סברה כי אותם אחרים מגלמים מסוכנות, הרי שלא היה מקום לקבוע כי הוא מסוכן יותר, וכי יש להגבילו בצורה כלשהי. רביעית, טען העורר כי חרף אי המלצת שירות המבחן, היה מקום לשחררו, או למצער לבחון את החלופה הנוספת שהוצעה. לעניין זה טען כי אל מול אי ההמלצה עומדים השיקולים האחרים, המנויים לעיל, אשר מצדיקים את שחרורו. כן טען כי התסקיר הוא המלצה בלבד לבית המשפט, והוא אינו תסקיר "שולל" במובן מוחלט. בדיון לפני עמד בא כוחו של העורר גם על חלקו הקטן בפרשה, במסגרתו רק שמר על המעורבים, ולא נטל חלק בפירוק, וביקש לשחררו גם לאור שיקול זה.

6. המשיבה סמכה את ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי. לטענתה, לעורר עבר פלילי הכולל הפרת חובה חוקית שהיא הפרת תנאי מעצר בית, ומדובר באדם, שגם תסקיר שירות המבחן קבע, שאין לתת בהו אמון. עוד לעניין זה ציינה המשיבה כי בעברו גם עבירות אלימות נגד שוטרים. באשר לטענתו של העורר לאפליה, הציגה המשיבה אבחנות ברורות לטעמה בינו לבין המעורבים האחרים, נגדם לא הוגש כתב אישום. עוד ציינה המשיבה כי התיק קבוע לארבעה מועדים מלאים, שהאחרון בתחילת חודש אפריל, ויש סיכוי טוב שהתיק יתקדם במהירות. באשר לטענת העורר שחלקו בפרשה קטן, ציינה המשיבה כי לפי סעיף 10 לכתב האישום, עמדתה היא שכל הנאשמים, לרבות העורר, לקחו חלק בפירוק החלקים.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בערר ונספחיו, בהחלטת בית המשפט המחוזי, והקשבתי לצדדים בדיון לפניי, הגעתי למסקנה כי דין הערר להידחות.

8. כידוע, לשם מעצרו של נאשם, לאחר הגשת כתב אישום, על המדינה להוכיח שני יסודות - עילת מעצר על פי אחת העילות המנויות בסעיף 21(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק עמוד 3

המעצרים), וקיומן של ראיות לכאורה להוכחת האשמה, לפי סעיף 21(ב) לחוק המעצרים. גם לאחר שהשתכנע בית המשפט כי ניתן להורות על מעצר, לא יעשה כן אם ניתן להשיג את תכלית המעצר תוך נקיטת בחלופת מעצר לפי סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים (ראו: בש"פ 8087/95 זאדה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(2) 133 (1996)).

9. העורר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה בעבירת הרכוש שיוחסה לו. עם זאת, טען כי אין בעצם ריבוי המשתתפים בעבירת הרכוש כדי להקים עילת מעצר של מסוכנות, תוך שהוא מסתמך על פסיקה רבה (בש"פ 5431/98 פרנקל נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(4) 268 (1998); בש"פ 45/10 מסארוה נ' מדינת ישראל (8.1.2010) (להלן: עניין מסארוה); בש"פ 5572/12 שרלו נ' מדינת ישראל (24.7.2012)), שלטעמו מראה כי הנטייה היא שלא להאריך מעצר עד תום ההליכים בעבירות רכוש דומות לזו שהוא מואשם בה. אלא שעיון בהחלטות אלה מעלה תמונה שונה, ויפים לענייננו בעיקר דבריו של השופט י' עמית בעניין מסארוה:

"כשלעצמי, אני מתקשה לקבל את הטענה כי בכל מקרה של עבירת רכוש יחידה או עבירת רכוש לא מתוככמת, לא קמה עילת מעצר. יש בגישה זו כדי לעודד בעקיפין ריבוי עבירות, שהרי כל שרשרת עבירות מתחילה בעבירה הראשונה, שמא יאמר העבריין לעצמו כי אין סיכון שיעצר ב'מכה' הראשונה. 'פתאום קם אדם בבוקר ומוצא...' שמכוניתו חלפה עם הרוח, או במקרה הטוב, נפרצה ותכולתה נשדדה. חוזר אדם לביתו בסוף עמל יומו ומוצא כי מאן דהוא חדר לפרטיותו ונטל את רכשו ואת חפציו שאותם צבר בזיעת אפו ומיטב כספו. מי ימוד את עוגמת הנפש, הרוגז וחסרון הכיס שנגרמו למי שנפגע מאותן עבירות רכוש, שדומה כי ליבנו גס בהן, והסטטיסטיקה של העבירות הלא מפוענחות בתחום זה מדברת בעד עצמה. אין לראות בעבירות רכוש, כמו התפרצות לדירה או גניבת רכב, גזירת גורל שאין לה מענה בחוק ובפסיקה.

ודוק: אין בכוונתי להכניס בדלת האחורית את העילה של הרתעה מפני עבירות שהן 'מכת מדינה', עילה שהמחוקק השמיט מחוק המעצרים. אלא שהעבירות של גניבת רכב או התפרצות לדירה, גם אם אינן 'מתוככמות', הן מסוג העבירות שיש בהן מסוכנות אינהרנטית נוכח הפוטנציאל להתפתחות אלימה. פריצה לבית או לחצרים מערערת את הבטחון האישי של הציבור וגניבת רכב עלולה, בהאידינא, להפוך חיש מהר למרדף משטרה על כל הסכנות הכרוכות בכך."

10. בענייננו, מדובר בעבירת רכוש שאין להפחית מחומרתה. הרכוש שפורק ונגנב, בתחום רב, על ידי המעורבים, שהעורר נמנה עליהם, הוא רכוש יקר ערך. הוא גם פוגע בפרנסתם של המשתמשים בו, ולאור מחירם הגבוה של החלקים השונים בבאגרים, הפגיעה היא פגיעה קשה. לא ניתן לומר שמדובר ב"סתם" עבירת רכוש. מתקשה אני גם לקבל את הטענה שאין בביקורם הראשון של המעורבים במקום משום תכנון. גם אם אסכים לטענתו של העורר כי קיבלו "רגליים קרות" בשל נוכחותם של השומרים, הרי שחזרתם, שעות לא רבות לאחר מכן, מעידה על ניסיון נוסף לביצוע העבירה, תוך בחירת שעה אחרת, בה ייתכן והבינו כי יהיה ניתן להסתתר מהשומרים בצורה טובה יותר. לטעמי, לנוכח אלה, קיימת מסוכנות, ולו ברמה נמוכה, אצל העורר, שישב ויבצע מעשים דומים. בשל מסוכנות נמוכה זו, היה נכון, כפי שאכן בית המשפט המחוזי, להורות על תסקיר המבחן.

11. תסקיר המבחן בעניינו של העורר לא היה חיובי. שירות המבחן העריך כי "קיימת סבירות גבוהה להישנות עבירות והתנגדות פורצת גבולות". לגבי חלופה אותה הציע העורר נכתב כי הערבים "מגוננים על התנהגותו של [העורר] משליכים האחריות להתנהגותו הבעייתית על הסביבה, עושים מינימליזציה למעשיו, מבלי לראות את חלקו

ואחריותו על אורח חייו", ועוד כי "אנו מעריכים כי אין ביכולתם של הערבים המוצעים לשמש כדמויות סמכותיות, שניתן לסמוך עליהן שימלאו את התפקיד כנדרש". בכל הכבוד לטענותיו של העורר, לא ניתן לומר כי זהו תסקיר "אפור". אמנם כידוע, הלכה היא כי תסקיר שירות המבחן הוא בגדר המלצה ואינו מחייב את בית המשפט, אלא שכאן מדובר בתסקיר שלילי, גם לעניין העורר עצמו וגם לעניין החלופה שהוצעה על ידו, וזהו שיקול שיש לשקלו בכובד ראש. ואכן, בית המשפט המחוזי התחשב באי המלצתו של שירות המבחן, גם לעניין בחינת חלופת מעצר אחרת, וקבע שלא ניתן לתת אמון בעורר. בהקשר זה, לא מצאתי גם כל דופי בהחלטתו של בית המשפט המחוזי לעניין עברו הפלילי של העורר. אכן, עברו הפלילי של העורר אינו כולל עבירות רכוש, אך הוא כולל עבירות אשר הביאו את שירות המבחן ובית המשפט המחוזי לקבוע כי לא ניתן לתת בו אמון. העבירות - הפרת תנאי מעצר בית ופגיעה בשוטרים - הן עבירות שאין מקום להקל בהן בהן ראש, גם אם בוצעו לפני מספר שנים, ויוער כי העורר גם הורשע בעבירת אלימות אך לפני שנתיים. באשר לטענותיו של העורר לאפליה בינו ובין מעורבים אחרים בפרשה. התערבות בשיקול דעת של התביעה בהגשת כתבי אישום, תעשה במשורה, ורק במקרים חריגים. עוד אציין כי אכיפה חלקית, שזו טענתו של העורר למעשה, אינה תמיד אכיפה בררנית ומפלה (ראו: ע"פ 3125/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקאות 35-37 לפסק דיני והאסמכתאות שם (4.8.2008)). לסיכום, למרות שנתבקש תסקיר מבחן בעניינו של העורר, לאור המסוכנות הנמוכה שנשקפה ממנו, נמצא כי לא ניתן לאיין את אותה מסוכנות, הן נוכח התנהגותו של העורר, הן נוכח החלופה שהציע, מכאן שבצדק הורה בית המשפט המחוזי הורה על מעצרו עד תום ההליכים.

12. סוף דבר, הערר נדחה. העורר יישאר במעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו, או עד מתן החלטה אחרת, אם יבחר להגיש בקשה לעיון חוזר, כאמור בהחלטתו של בית המשפט המחוזי.

ניתנה היום, כ' באדר א' התשע"ד (20.2.2014).

ש ו פ ט